

یادداشت

در سینما و تئاتر چه خبر است؟

رقابت ۷ کارگردان زن در جشنواره پروین اعتصامی، پایان فیلمبرداری «ماجان»، نمایشنامه‌خوانی اثر محمد یعقوبی، اجرای نمایش «ویولن تایتانیک» از جمله خبرهای سینما و تئاتر است. هفت کارگردان زن سینمای ایران در بخش جایزه «بهترین فیلمساز زن سال» نهمین جشنواره پروین اعتصامی با یکدیگر رقابت می‌کنند. روابط عمومی جشنواره پروین اعتصامی با اعلام این خبر اسامی کارگردانان و عناوین فیلم‌هایشان را به‌این‌ترتیب معرفی کرد: «تیک کیمری با فیلم سینمایی «شیفت شب» آیدا پیداهنده با فیلم سینمایی «تاهید»، تینا پاکروان با فیلم سینمایی «خانوم»، ترنس آبیاری با فیلم سینمایی «نفس»، آرزو موگویی با فیلم سینمایی «تراژدی»، مرجان اشرفی زاده با فیلم سینمایی «الچی»، رفیقه توکلی با فیلم سینمایی «مادری»، «فیلمبرداری «ماجان» به کارگردانی رحمان سیفی آزاد امروز در شمال کشور به پایان می‌رسد. سکائین‌های پایانی این فیلم از ابتدای هفته در شمال کشور در حال فیلمبرداری است و امروز ۱۴ دی‌ماه به پایان می‌رسد. همچنین نسخه اولیه «ماجان» چند روز پیش تحویل دفتر جشنواره فیلم فجر شده است. تدوین این فیلم، هم‌زمان توسط ناز نین مفخم انجام می‌شود و محمود ارلان هم صداگذاری «ماجان» را بر عهده دارد. در فیلم «ماجان» منتاب کرامتی، فرهاد اصلانی، سیما تیرانداز، بهنوش بختیاری، بابک انصاری، بازیگر نوجوان: محمدمهدی احدی، بازیگران خردسال: عرفان به زربین و سارا امیرایی به ایفای نقش می‌پردازند. «ماجان» رویترز قصه زوجی است که با چالش بزرگی در مواجهه با فرزند خود روبه‌رو هستند.

«یک دقیقه سکوت» یعقوبی نمایشنامه خوانی می‌شود

در ادامه سلسله برنامه‌های شنبه‌های نمایشنامه خوانی چارسو، «یک دقیقه سکوت» نوشته محمد یعقوبی به کارگردانی عباس غفاری نمایشنامه خوانی می‌شود. به گزارش روابط عمومی پردیس سینمایی چارسو، در این نمایشنامه خوانی بازیگرانی همچون: شیوا ابراهیمی، وحید آقاپور، بهیار کیهان افشار، هومن کبابی، مریم داندن، سینا زانی، مهسا نظری، عباس غفاری و یگانه خدیوی ایفای نقش خواهند کرد. نمایشنامه «یک دقیقه سکوت» را محمد یعقوبی در سال ۷۹ با بازی آیدا کخیانی، بهروز بقایی، مهتاب نصیرپور، سیمنا تیرانداز، هومن برق‌نورد، شیوا ابراهیمی، پانته ابراهام، امیر جعفری، ریما رامین‌فر و آیلا بزرق‌نورد در مجموعه تئاتر شهر به روی صحنه برد و استقبال خوبی منتقدین و مخاطبان روبه‌رو شد. علاقه‌مندان می‌توانند این نمایشنامه خوانی را روز شنبه ۱۸ دی‌ماه ۱۳۹۵ ساعت ۱۸:۳۰ در پردیس سینمایی چارسو به تماشا بنشینند. نمایش «ویولن تایتانیک» به کارگردانی «پیتر و فلوریدا» و محصول مشترک ایران، ایتالیا و افغانستان به صحنه می‌رود. این نمایش به تهیه‌کنندگی ارش عباسی و محصول مشترک گروه تئاتر موج ایران و کمپانی نتایجی ایتالیا است و در آن بازیگرانی از ایران و افغانستان حضور دارند. «ویولن تایتانیک» بر اساس کتاب پاپن تایتانیک اثر هانس ماگنوس انتسنبرگر نوشته‌شده است و پیتر و فلوریدا بیشتر، این نمایش را در کشورهای ایتالیا، فرانسه، لهستان و برزیل با بازیگرانی این کشورها به اجرا رسانده و حالا قرار است از یکشنبه ۱۹ دی‌ماه در کارگاه دکور رودکی به صحنه برود. گروه تئاتر موج چندی پیش پروژه‌ای را با عنوان ساختن از هیچ در مرکز مطالعات اجرایی قشقایی تئاتر شهر برگزار کرد و از پیتر و فلوریدا کارگردان شخص ایتالیایی برای برگزاری یک کارگاه در ایران و با بازیگران ایرانی دعوت کرد. گروه «گونا» با اجرای نمایش «آخر قصه» به کارگردانی و نویسندگی ماندانا طالبی، ۱۶ و ۱۷ دی‌ماه در سالن اصلی فرهنگسرای نیاوران به‌روی صحنه خواهد رفت. ماندانا طالبی طراح حرکات در خصوص این اجرا گفت: حرکات نمایشی «آخر قصه» ویژه بانوان، با حضور ۵۰ بازیگر ۵ تا ۵۵ سال اجرا می‌شود. این گروه رسوم و آیین‌های هر منطقه از ایران همچون گیلان، کردستان و آذربایجان را با حرکات فولکلور در ۱۲ اجرا به نمایش می‌گذارد و مخاطبان در این اجرا با نمایشی متفاوت روبه‌رو خواهند شد. گروه «گونا» به سرپرستی ماندانا طالبی از سال ۹۱ با اجرا در تالار وحدت، کار خود را آغاز کرده و تاکنون در فرهنگسرای نیاوران ۱۵ اجرا را به روی صحنه برده است. این نمایش ساعت ۱۵ به مدت ۱۲۰ دقیقه اجرا می‌شود و علاقه‌مندان جهت تهیه و رزرو بلیت می‌توانند به سایت ایران کنسرت و گیشه فرهنگسرای نیاوران مراجعه کنند. سعید صادقی موسوی مدیرعامل انجمن سینمای جوانان ایران از بازگشت فیلم کوتاه به جشنواره فیلم فجر بعد از هفت سال، خبر داد. سعید صادقی موسوی ضمن اعلام این خبر گفت: «پیروبرگزاری جلسات مکرر هیئت‌مدیره انجمن فیلم کوتاه و حجت‌ال‌ایوبی رئیس سازمان سینمایی و به‌منظور پاسخ دادن به مطالبه خیل عظیم فیلمسازان فیلم کوتاه، در آخرین جلسه مشترک برگزار شده، جایزه‌ای که ۲۷ سال به فیلم کوتاه اختصاص داشت و ۷ سال گذشته از آن دریغ شده بوده به این جشنواره بازگشت.» مدیرعامل انجمن سینمای جوانان بیان کرد: «برای این دوره مقرر شد از برگزیدگان سی و سومین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران و برگزیدگان فیلم کوتاه جشن سینما استفاده کنیم و با معرفی فیلم برتر از سوی انجمن صنفی فیلم کوتاه، جایزه این بخش به فیلم برگزیده اعطا شود.» موسوی در پایان اشاره کرد: «دیدهبی است که این نخستین گام برای بازگشت ساختاری بخش فیلم کوتاه به جشنواره فیلم فجر خواهد بود، چراکه علاوه بر اعتبار جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران، جشنواره فیلم فجر نیز پرتیرین سالانه سینمای ایران بوده و موجب افتخار همه سینماگران است که در آن بدرخشند.»

شاگردان شجریان متفق القول او را قله آواز ایران می‌دانند، اما انتقادهایی هم دارند؛

بگذارید هواری بزند

آموزشی‌اش در آواز می‌چرخد. بحث صداسازی در آواز ایرانی و نه سلفز؛ یکی از تئوری‌های آموزشی است که شجریان بر آن تأکید داشته و دارد. هر چند این روش؛ مخالفان و موافقان زیادی دارد. استاد ویژگی مورد بحث دیگری هم دارد؛ اینکه شاگردانش اغلب کم‌کارند و بیشتر وقتی نامشان مطرح می‌شود که چهل سال یا بیشتر دارند. برداشته‌ها در این باره بسیار

یک دهه پر بار بسا همایون رضایی شجریان تا سر لک، غلامی و

غلامرضا رضایی، شاگرد دیگر استاد شجریان در دوره دوم است که البته نظراتی متفاوت با جهاندار دارد. رضایی سه دوره آموزش برای شاگردان استاد شجریان در دوره دوم مثل دو دوره قبل وقت می‌گذشت. وی با تأکید بر این موضوع است که استاد کلاس صداسازی نداشت، می‌گوید: «یاد ندارم که استاد به من یا آقای شجربی، مظهر شفیعی، حمیدرضا توریخ، محسن کرامتی، قاسم رفعتی و معصومه مهر علی به جامعه آوازی معرفی شدند. دوره دوم هم در دهه ۷۰ برگزار شد با شاگردانی که در جمع آنها، همایون شجریان، سینا سرلک، نغمه غلامی و غلامرضا رضایی حضور داشتند.»

آنکه او سومین دوره آموزشی را به دلیل دسترسی به استاد و همچنین تغییر شیوه آموزشی بهتر

خیلی‌ها از کلاس آواز زده می‌شدند

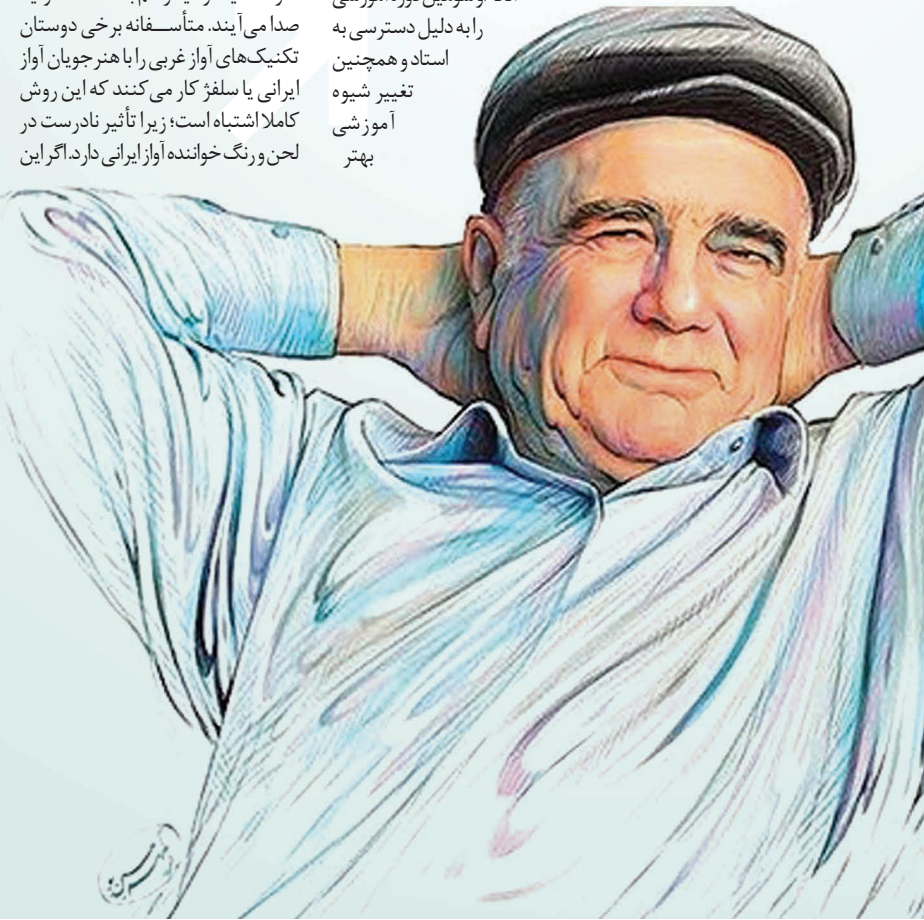
کلاس‌های استاد شجریان، آن قدر خاص بوده که تنها عده معدودی به آنها راه یافته و همراه با استاد، دوران آموزش خود را سپری کنند. یکی از این شاگردان که امروز برای خود اسم و رسمی پیدا کرده؛ حمیدرضا توریخ است که به گفته خودش؛ از پایه‌گذاران صداسازی در ایران است. تخصصی که ایده اولیه آن را استاد در کلاس‌های خود مطرح کرد و توریخ موفق شد اولین اتود صدಾಗذاری در آواز را در سال ۱۳۷۴ زده و از سال ۱۳۷۶ آموزش آن را به هنرجویان آغاز کند. رئیس هیئت‌مدیره خانه موسیقی و رئیس جشنواره موسیقی فجر؛ یکی از شاگردان دوره اول آموزشی حمیدرضا شجریان است که درباره صداسازی این‌گونه می‌گوید: «آواز همیشه به شکل سنتی آموزش داده می‌شد؛ یعنی اگر هنرجویی آواز بلد بود؛ کلاس آموزش آواز می‌رفت و همیشه افراد معدودی در کلاس‌های آواز می‌توانستند خواننده واقعی شوند. ما هزاران آموزش‌ها را پشت سر می‌گذارند، اما موفق نمی‌شوند نظر خود را ارائه دهند. درست به همین دلیل است که خیلی‌ها پس از ورود به این دوره‌ها؛ از کلاس آواز زده‌شده و احساس می‌کنند کار بی‌هوده‌ای انجام داده‌اند.»

توریخش این‌طور ادامه می‌دهد: مدت‌ها فکر کردم و دیدم اشکال کار در تکنیک است. به این نتیجه رسیدم که تمرین هم‌زمان داشته باشیم. بسیاری از هنرجویان با اینکه باهوش بودند و فواصل را خوب می‌شناختند؛ اما بلد نبودند بخوانند. پس تصمیم گرفتم قبل از ردیف؛ یکسری اتود تمرینی به هنرجویان آموزش دهم.»

باین‌وجود چرا همه‌ها به شیوه آموزش آواز تمام‌شدنی نیست؟ توریخش انتقادهای را این‌طور پاسخ می‌دهد: «این انتقادها به این دلیل است که مزایای آن به‌خوبی درک نشده. من خودم راضی‌ام. هنرجویانم هم مشخص هستند. بعضی معتقدند صدای آنها قابل شنیدن است و رنگ و بوی آوازی دارد. بعضی هم انتقاد می‌کنند. ما هم متأسف می‌شویم؛ چون صداسازی به این معنا نیست که اگر کسی صدا ندارد؛ ما برایش صداسازیم. ابتدائاً تست می‌گیریم؛ اگر صدای هنرجو مناسب بود و قابلیت داشت؛ کمکتش می‌کنیم. صدای خواننده؛ انسانی نیست و اگر صدای خواننده باشد؛ قبولش نمی‌کنیم، اما اگر قابلیت داشت؛ کمکتش می‌کنیم تا از صدایش بهترین بهره‌برداری را کند. صداسازی؛ نوعی تمرین است و ما همواره اتودهایی طراحی می‌کنیم که زودتر صداهای به‌قابلیت برسند.»

شجریان استاد تمام است، اما خروجی کارگاه آوازش مفید نبود

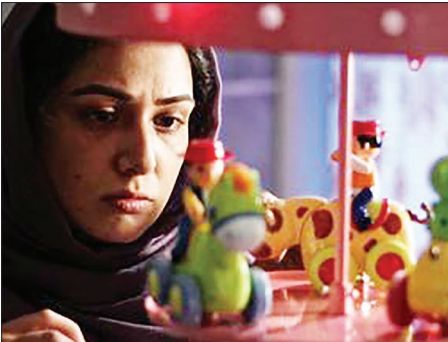
با شد، می‌گوید: «در گذشته برای ما همین‌که کنار استاد باشیم؛ کافی بود و زیاد به فعالیت اجرایی فکر نمی‌کردیم. با وجود اینکه ما بزرگان دیگری مانند ایرج، گلپایگانی یا بنان را داشته‌ایم، اما استاد شجریان؛ یعنی تمام آواز، ایشان هر آنچه باید در آواز ایرانی می‌شد را تمام کردند. در این موضوع

«هفت‌ماهگی» از چهارشنبه روی پرده سینماها

«هفت‌ماهگی» در حالی به اکران زمستانی رسید که تا شروع جشنواره فیلم فجر، زمان چندانی باقی نمانده و باید دید آیا می‌توان کف فروش را بر کند یا نه. با پایان یافتن زمان اکران دو فیلم «متولد» به کارگردانی مجید توکلی و «بیتیم‌خانه ایران» به کارگردانی ابوالقاسم طالبی، از چهارشنبه این هفته فیلم «هفت‌ماهگی» ساخته هاتفا علیمردانی که سال گذشته در جشنواره فیلم فجر حضور یافت، روی پرده سینماها خواهد رفت. هفت‌ماهگی همانند آثار قبلی علیمردانی که در فضا و بستر اجتماعی می‌گذرد، حال و هوایی اجتماعی دارد. در این فیلم بین دو خانواده طبقه متوسط اتفاقی رخ می‌دهد که برای رفع اختلافات، روش‌های مختلفی پیش روی آنها گذاشته می‌شود.

علیمردانی پیش‌ازاین، فیلم‌های «کوچه بی‌نام»، «مردن به‌وقت شهریور»، «به خاطر پونه»، «یک فراری از گبگو» و «راز دشت تاران» را جلوی دوربین برده است و «کوچه بی‌نام» او سیمرغ بلورین بهترین بازیگر زن را برای باران کوثری به ارمان آورد. علیمردانی درباره این فیلم می‌گوید: «هفت‌ماهگی در ادامه کارهای قبلی من است. همه تلاش‌م را کردم تا همان فضای ناتواریستی فیلم‌های قبلی‌ام را در این فیلم حفظ کنم و امیدوارم یک‌قدم از فیلم‌های قبلی‌ام جلوتر باشم.» در خلاصه داستان این فیلم آمده است: «تلویزیون به دلیل ممنوع‌التصویری باران کوثری و یگانه آهنگرانی، نیز برای این فیلم را کوتاه کرده است و به‌نظر نمی‌رسد این فیلم در بخش تبلیغات محیطی باید دید سازندگان این فیلم تا چه اندازه می‌توانند در این زمینه موفق عمل کنند و فیلم تا چه اندازه می‌تواند در گیشه موفق باشد.» در «هفت‌ماهگی» حامد بهداد و باران کوثری بار دیگر در مقابل یکدیگر قرار گرفتند و یگانه آهنگرانی، هانیه توسلی، احمد مهرافر، فرشته صدر عرفایی، بهناز جعفری، محمدرضا علیمردانی و رضا بهبودی نیز این دورا همراهی کردند. تصادف اراندگی باران کوثری در روزهای فیلمبرداری «هفت‌ماهگی» باعث شد تولید پروژه مدتی دچار وقفه شود. فیلم «هفت‌ماهگی» دومین همکاری باران کوثری و هاتفا علیمردانی بعد از فیلم «کوچه بی‌نام» و سومین همکاری هانیه توسلی و هاتفا علیمردانی بعد از فیلم «مردن به‌وقت شهریور» و «به خاطر پونه» است.

شیوه جواب می‌داد؛ باید الان نتایج بهتری را شاهد می‌بودیم.»

چرا جامعه هنر فروش شجریان را راحت نمی‌گذارد؟ قاسم رفعتی از جمله هنرمندانی است که هم محضر محمّد کریمی را درک کرد و هم شاگرد شجریان بوده. او درباره تفاوت تدریس این دو هنرمند و اینکه در شیوه تدریس قدما آیا بحث صداسازی وجود داشت، گفته است: «آموزش من در محضر استاد کریمی یک آموزش نبود و بیشتر به زندگی شباهت داشت. داستان کلاس استاد شجریان هم جداسات. وقتی پیش استاد رفتم؛ خودم در رادیو خواننده رسمی بودم و برنامه‌های زیادی ضبط کرده بودم، اما شجریان به من لذت گوش دادن آواز را یاد داد. او می‌خواند و ما حال می‌کردیم. بعد ما می‌خواندیم و می‌دیدیم که آوازمان همان است که بود، اما حالش عوض شده. شجریان یاد می‌دهد ای فراموش نشدنی است، اما نمی‌فهمم چرا او را راحت نمی‌گذارند این جماعت هنر فروش؟! سخن من درباره شجریان به یک جمله ختم می‌شود: همه استادند و همه خوب می‌خوانند و من حقیقتاً نمی‌دانم استاد شجریان چقدر بلد است، اما می‌توانم بگویم هر چه که بلد است را عالی اجرا می‌کند.»

او درباره تقلید در آواز و شجریان زدگی گفته: «شجریان زدگی ربطی به شجریان ندارد. حتی آنها که شاگردش نیستند هم حالت‌لبه‌های استاد را تقلید می‌کنند و جالب آنکه آن حالتی که استاد بدون قصد به لبانش می‌گیرد و آن قدر هم روی سن کمکتش می‌کند تا شجریان باشد، روی صورت بقیه یک چیز تصنعی خنده‌دار از کار می‌آید فکر می‌کنم اولین قدم برای هر خواننده‌ای این است که صدای خودش را گوش کند و دوستش داشته باشد و برای اینکه درستش کند، تلاش کند. شبیه کسی خواندن؛ اسمش آواز نیست. ترجیح می‌دهم جای اینکه بلد بشنوم، بنشینم کنار دست اصل و از اصل لذت ببرم.»

مجسمه‌ساز ایرانی در بلژیک در گذشت

رضالعل ریاحی، پیشکسوت عرصه نقاشی و مجسمه‌سازی و خالق مجسمه «کوهنورد» که در دریند تهران نصب است، در سن ۹۸ سالگی در بروکسل در گذشت. سعید مجتبی موسوی، معاون فرهنگی و هنرهای شهری سازمان زیباسازی ضمن اعلام خبر فوت رضالعل ریاحی پیشکسوت نقاشی و مجسمه‌سازی گفت: «متأسفانه با خبر شدیم هنرمند نقاش و پیشکسوت مجسمه‌سازی کشورمان، رضالعل ریاحی روز ششم دی‌ماه در بروکسل در گذشت. او از هنرمندان پیشکسوت عرصه هنرهای تجسمی بودند که در اثرش کار می‌کردند.» وی ادامه داد: «یادگاری از رشتنمندان هنرمند برای ما مجسمه «کوهنورد» است که در محله دریند از سال ۱۳۴۱ نصب شده است. این هنرمند در سال‌های اخیر به دلیل سن بالایی که داشت، صرفاً نقاشی می‌کرد و بیشتر آثار به‌جامانده از او هم در این زمینه است و چندی پیش کتابی از نقاشی‌های این هنرمند چاپ شد.» موسوی بابیان اینکه مجسمه «کوهنورد» تنها یادگاری این هنرمند در تهران است، بیان کرد: «این هنرمند مجسمه‌های کوچک دیگری در ابعاد موزه‌ای دارد، اما به‌عنوان مجسمه شهری تنها یک مجسمه در سطح شهر تهران از او وجود دارد که سال‌های ۱۳۳۶ از طرف فدراسیون کوهنوردی ساختش به‌وی پیشنه‌اد و در نهایت در سال ۱۳۴۱ در محل نصب می‌شود. جنس این مجسمه از بتن است و خوشبختانه تا الان آسیب جدی ندیده است. اگرچه یکی دو بار در این سال‌ها مرمت‌های سطحی شده است، اما مجسمه مقاومت خوبی دارد.» این مدیر هنری همچنین گفت: «طی ۵۰ سال اخیر برای اینکه اگر مجسمه‌ها آسیب جدی دیدند بتوانیم احیایشان کنیم از مجسمه‌ها قالب‌گیری کردیم و از این مجسمه هم قالبی گرفته‌شده و نسخه پلیمری آن در گالری برگ موجود است.» ایده ساخت این تندیس در سال ۱۳۳۷ از سوی حسن وجدان خوش، از کوهنوردان سابقه‌ای ایرانی پیشنهاد شد. سرهنگ بیات، رئیس مرکز آموزش کوهستانی ارتش، مقدمات ساخت آن را آماده کرد. امیر شاه‌قندی، گروه‌بان ارتش و مربی کوهنوردی مرکز آموزش کوهستانی و مربی اسکی ایران به‌عنوان مدل معرفی شد و شهرداری هم مبلغ ۱۰ هزار تومان بابت ساخت مجسمه پرداخت.

